

„Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!“ 2007

Spalis

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Nr. 10(156)

Prieš šimtą metų 1907 m. spalio 6 – 7 dienomis
įvyko pirmasis lietuvių moterų suvažiavimas

Panaudojant A. Galdiko vinjetę

Pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo pirmininkė Gabrielė Petkevičaitė-Bitė – rašytoja, publicistė, Lietuvos visuomenės ir politinė veikėja. Ji 1908 m. – viena iš Lietuvių moterų sąjungos, o 1922 m. – Lietuvos moterų sąjungos steigėjų. 1920 m. išrinkta į Steigiamąjį Seimą. 1929 m. apdovanota 3-ojo laipsnio, o 1936 m. – I-ojo laipsnio Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu. Panevėžyje įsteigtas memorialinis muziejus, Puziniškyje veikia memorialinė ekspozicija. Jos vardu pavadinta Panevėžio biblioteka ir Joniškėlio vidurinė mokykla, kurioje įrengtas memorialinis kambarys

S V E I K I N A M E

**Rožė
Gudačiauskienė**
80-čio proga

**Vytautą
Landsbergį**
75-čio proga

**Vladą
Mongirdą**
65-čio proga

**Arūną
Edvardą Pslaitį**
65-čio proga

**Dalią
Tarailienę**
55-čio proga

Spalio 2 d. sukanka 80 metų **Kazimierui Baniui**. (Gimė Pagausančio II kaime Girkalnio valsčiuje Raseinių apskrityje).

Jam gyvenimas skyrė žiaurą išbandymo likimą, tačiau iki šių dienų liko dvasinės stiprybės, nepalaužiamos valios, tauraus lietuvių pavyzdžiu.

Linkiu geriausios sveikatos, Dievo palaimos.

LLKS narys **Vytautas Pačinskas**

Prie linkėjimų jungiasi LLKS valdyba ir „Varpo“ redakcija

Nuotraukoje: 1994 m. liepos 10 d. Rašytojų sąjungos namuose. Dešinėje sėdi Kazimieras Banys, kalba mons. Kazimieras Vasiliauskas

Kreipimasis į geros valios žmones

2007 m. rugpjūčio 9 d., Atėnuose Sintagmos aikštėje priešais Graikijos parlamentą buvo iškilmingai uždegtas pasaulinis

ŽMOGAUS TEISIŲ FAKELAS.

Akcijos tikslas – atkreipti pasaulio visuomenės dėmesį į žmogaus teisių pažeidimus, vykstančius Kinijoje, kur komunistinis režimas vykdo tautos genocidą.

Žmogžudystės, prievarta, smegenų plovimas naudojant psichotropines medžiagas, priverstiniai abortai (net iki pat 9 neštumo mėnesio), kitaminčių kankinimai panaudojant dar gyvų žmonių organus transplantacijai – tai tik dalis Kinijos komunistinės valdžios vykdomų nusikaltimų.

Pasaulinio ŽMOGAUS TEISIŲ FAKELO tikslas – sustabdyti disidentų, etninių grupių, krikščionių, budistų, tibetiečių, Falung Gong'o – taikios meditacinės praktikos sekėjų – nežmonišką represijas ir persekiojimus.

Akcijos iniciatoriai - Falung Gong judėjimo atžvilgiu vykdomų nusikaltimų tyrimo koalicija (FGNTK), kurios

pirmininkas – buvęs Kanados valstybės sekretorius Deividas Kilgoras, pareikalavo valdančiosios Kinijos komunistų partijos vadovybės sustabdyti represijas, įsileisti į šalį nepriklausomus tyrėjus, tarptautines žmogaus teisių gynėjų organizacijas ir nepaversti Olimpinių žaidynių „Kruvinąją olimpiadą“.

Nusikaltimai žmogiškumui ir žvėriškumai, vykdomi Kinijoje, nesuderinami su Olimpinių žaidynių dvasia.

Akcija vyksta – ją palaikyti galite:

- dalyvaudami estafetėje,
- tardami palikymo žodį,
- savo ar organizacijos vardu parašydami laišką www.cipfg.org.

- pasirašydami po peticija internete www.human-ringhtstorch.org

Kreipimasis vienbalsiai priimtas Fakelo akcijos renginyje Lietuvos Respublikos sostinėje Vilniuje 2007 m. rugsėjo 24 d.

Kūrybinės grupės „Talka tėviškei“

K R E I P I M A S I S

Nuo 1999 metų susivienijusi Lietuvos piliečių judėjimo „Talka tėviškei“ kūrybinė grupė (vadovas prof. Sigitas Marčiukaitis) parengė ir seminaruose aptarė pritarimo sulaukusį projektą „Gimtinė 2000 – 2009“. Šis projektas randa vietą apskričių ir savivaldybių institucijų, seniūnijų bei visuomenės organizacijų renginiuose, Lietuvos tūkstantmečio paminėjimo programose.

Lietuvos vardo minėjimo tūkstantmečio valstybinės komisijos 2005 08 26 nutarimu pakviestos aktyviai dalyvauti programoje neįtrauktos institucijos, kad Lietuvos tūkstantmetis taptų visos tautos ir jos valstybės patriotizmo bei pilietiškumo išraiška.

Aktyvėja kaimų, miestelių bendruomenės, etninių kraštų išeiviai gyvenantys miestuose. Jie daugiau domisi gimtinės istorija, rengia leidinius, dalyvauja giminių, bendruomenių

šventiniuose renginiuose. Gražėja kaimai, namai, darželiai. Tačiau, deja, ne visur.

Sveikintina Žemės ūkio ministerijos iniciatyva padėti kaimo bendruomenių plėtrai, įsisavinti ES lėšas, siejamas su dvasinio bei materialaus paveldo atnaujinimu bei puoselėjimu. Ministerija, pasitekusi mokslininkus, rengia mokslines rekomendacijas Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimą kaimiškose vietovėse įgyvendinti iki 2010 metų. Į talką kviečiamos kitos ministerijos bei jų įstaigų darbuotojai seniūnijose, savivaldybėse, apskrityse.

Šis jubiliejus – ne vienadienė šventė. Jai skirti darbai bei renginiai turi pažadinti mūsų padėką bei pasididžiavimą tėviškėmis, iš kurių keliai veda į Tėvynę.

Raginame vietų bendruomenes, kitas visuomenines organizacijas per talką tėviškėms įprasminti Tėvynės tūkstantmečio minėjimą.

Pagarbiai, **Sigitas Marčiukaitis**

„Pliaterytės“ mojuoja patriotizmo kardais

Vilijus Bražėnas

Daug kur pasaulyje mato me moteris išeinančias į pirmąsias visuomeninės ir politinės veiklos linijas.

Džiugu tokias nuotaikas, nors ir per mažai, pastebėti ir Lietuvoje. Jų mums ypač reikia patriotinio, moralinio, tautinio, politinio švietimo srityse.

Nesugebėsime kovoti su dvasine krize Lietuvoje, jei nesuprasime, jog esame veikiami ir pasaulinės krizės. Spaudoje, eteryje, politikoje, visuomenėje ir šiaip kelių asmenų pokalbiuose per dažnai pasigirsta pasaulinės dvasinės krizės nepastebinčių, Nepriklausomą Lietuvą ir lietuvių tautą išskirtinai kaltiną balsai. „Tik lietuviai“ – šioje ir tokie. „Tik Lietuva“ – nei šis, nei tas.

Nejaugi tokie mūsų tautos nusi-kaltimų svėrėjai nežino ar yra pamiršę net pastarojo šimtmečio žmonijos istoriją? Juk mūsų dabartinė karta yra paveldėjusi maždaug dviejų kartų dvasinį palikimą su visais materialiais jų atkastais „deimančiukais“, su visomis, dažnai nuodingomis, dvasinėmis nuosėdomis. Mes, kaip ir visos likę pasaulis, esame akmenuoto dvasinio kelio kryžkelėje. Vienok, manau, jog lietuvių tauta yra geresnėje dvasinėje būsenoje, negu kitos, mums dažnai pavyzdžiu statomos, tautos.

Iš istorijos žinome, kad mūsų tautos dvasinių ligų gydytoja buvo lietuvi moteris. Pastarajame šimtmečiuje ji nesėdėjo vien tik prie ratelio su knyga rankoje. Ji sėdėjo prie mokyklos klasės stalo, prie rašomosios mašinėlės redakcijoje, pagaliau sėdi prie kompiuterio. Vienu metu vaikus guodė Tėvynės grįžimo viltimi Sibire. O pagaliau – sūnus, vyrus, sužadėtinius istorinio laipsnio apkabinimu ir kryžiaus ženklu išlydėjo partizano likimui. Ne viena net pati ėmėsi ginklo, o daugelis, net mergytės amžiaus, buvo ryšininėmis ir ginklų tiekėjomis. Laimei, turime ne vieną darbščią, kaip prof. Onos Voverienės, plunksną. Ji istorijai raštu palieka stebėtiną lietuvių

moters dvasinį įnašą į kovą už mūsų tautos pakilimą ir išlikimą.

Galime džiaugtis tuo, kad aiškiai pastebimas tarp moterų kylantis lietuvių moters misijos pajautimas. Todėl visuomenės stebėtojo akys negali nepastebėti lietuvių moterų vis augantį veiklumą ir veržlumą į pirmąsias fronto linijas kovoje už tautos dvasios bei patriotizmo pakilimą.

Moterys daug kur vadovauja jaunimo patriotinio švietimo pastangoms. Tai galiu paliudyti asmeniškai patirtimi. Viltinai nuteikia leidinėlis apie veiklos programą – „LAISVĖS KOVŲ KELIAIS – SU PARTIZANO DUKRA AUKSE“. Tai pranešimas apie devynių dalių (dalinau jau įvykdytą) moksleivių akistatą su Lietuvos heroizmo epocha – partizaniniu karu prieš Sovietų okupantą. Aukse Ramanauskaitė – Skokauskienė yra viena iš Lietuvos „Pliateryčių“ šių dienų kovoje prieš dvasinę mūsų jaunimo okupaciją.

Sukilime prieš caro Maskvą karu kovojusios Emilijos Pliaterytės jubiliejus atkreipė dėmesį į tai, kad ir šiandien Lietuvoje yra daug moterų, kurios užsitarnauja kovingos Pliaterytės vardą. Jos, žinoma, kovoja kitokiais ginklais, kitokiuose frontuose. Šių dienų sukilimai vyksta prieš melo tironiją, prieš tautų naikintojus, prieš tautinį, religinį, pilietinį abuojumą. Daug kur moterys vadovauja kovai, net nebūdamos vadovėmis, o atlikdamos vadovų pareigas. Bėlieka linkėti, kad vienmintės burtųsi ir imtųsi tiesioginio vadovavimo. „Ne šventieji puodus lipdo“ ir ne būtinai tik vyrai yra geri visuomenininkai ar politikai. Matome, kad išeivijoje moterys perėjo nuo pasižymėjimo veiklos organizavime į vadovavimą veiklai. Tad nenuostabu, kad Lietuvoje brėkšta tautinės sąmonės prasiveržimas pro abuojumo plutą.

Grįžtant prie jaunimo auklėjimo tautos rezistencijos srityje, liepos mėnesį susidūriau su kita „Pliateryte“ – Gintare Jakubonienė. Ji yra Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro (LGRTC) Memorialinio departamento direktorė ir gambiai organizuoja vasaros stovyklas rezistencija veikliai besidomintiems moksleiviams. Tai sudarė man progą Rukloje susitikti su gražiu būriu jaunimo, apie kurį vargu ar užtiksim bent paminėjimą didžiojoje žiniasklaidoje.

Rezistencijos istorijos jaunimui srityje veikia ir politinių kalinių bei tremtinių, drauge su savivaldybėmis, ruošiami seminarai mokytojams. Porą tokių seminarų stebint maloniai nustebino tai, kad dalyvių mokytojų tarpe pasirodė esant „Pliateryčių“, jau ir be seminarų įtakos, išradingai dominančių moksleivius tautos rezistencijos istorija ir gyvais jos palikimo vaizdais. Tai „Pliaterytės“ tik istorijos rezistencijos srityje.

O kur dar gabių rankų ir šiltų širdžių „Pliaterytės“, paverčiančios tikrove vyrų didelius sumanymus iškelti didžiojo viešumon lietuvių tautos didybę – išlaikant žmogišką dvasią pusšimtį metų raudonojo skorpiono nuodingose žnyplėse. Kantriai sunkumus nugalinčios „Pliaterytės“ padaro įmanomais ne tik mažus, bet ir didelius tarptautinius renginius. Nuojauda ir grožio bei tiesos vertinimu jos paverčia mokyklas, bibliotekas, muziejus, na ir šeimas, valstybę nušviečiančiais lietuviškais švyturiais.

Apie tai galiu paliudyti tiesiog susidūręs su nemažu skaičiumi vien tik bibliotekų ir muziejų moterimis, pradedant Nacionaline M.Mažvydo biblioteka ir Nacionaliniu Muziejumi Vilniuje. Dėkome Viešpačiui, kad ne tik sulaukėme Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, bet ir laisvę sustiprinti, raudonojo skorpiono susilpnintą tautinę dvasią ir teisės bei teisingumo pajautimą. Pavyzdžiui, pora ryžtingų, laisvę naudojančių „Pliateryčių“, net ir nespėjusių suburti bendraminčių, gerokai pakratė teismų sistemos klaną griaučius.

Lietuvos Moterų lygos moterys nepalieka valdžios ir visuomenės vyrų ramybėje, keldamos viešumon opiausius valstybinius klausimus.

Aišku, kad atėjo metas Lietuvos moterims organizuoti miestuose, priemiesčiuose, miesteliuose ir imtis tiesioginės atsakomybės organizuojant aktyvistas vadovauti visuomeninei ir politinei (valstybės valdymo) veiklai.

Aišku, kad jos daug kur susidurs su Marytės Melnikaitės dvasios paveldėtojomis. Ir partizanai susidūrė su stribais. Tačiau dabar Lietuvoje patriotai yra aiškioje daugumoje. Jiems tereikia pabusti iš KGB-istų „nieko negalima padaryti“ hipnozės ir pradėti DARYTI. Mažiausiai, ką patriotės moterys gali padaryti yra – pajudinti apsnūdusius vyrus, kad jie „pajudintų žemę“.

Kova dar nebaigta...

Edvardas Šiugžda

Žiniasklaida su dideliu įkarščiu puolė domėtis 1987 metais prie A. Mickevičiaus įvykusio okupacinės sovietų ir jų kolaborantų valdžios nesankcionuoto mitingo 20-mečio paminėjimo aplinkybėmis ir kai kuriais to paminėjimo aspektais. Tiesiog buvo norima įrodyti, kad kovotojai dėl laisvės yra susiskaldę, susiplovę tarpusavyje, praradę idealus ir, vienaip ar kitaip, tapę tikrais nevykėliais. O štai

tie, kurie patyliukais sėdėjo ir dirbo sovietų režimui palankų darbą, elgėsi teisingai...

Kalbant apie anų laikų aplinkybes reikia pastebėti, kad tuometinis mitingas-susirinkimas prie paminklo didžiajam lietuvių poetui, rašiusiam lenkiškai, buvo neįprastas įvykis sovietinėje imperijoje tiek todėl, kad jis, nors ir nesankcionuotas, vyko viešai, tiek ir dėl to, kad jis nebuvo, kaip paprastai būdavo, išvaikytas jėga. Tai buvo nauja taktika tiek patriotinių jėgų, tiek ir represinių struktūrų požiūriu. Nepaisant kažkokių sunkiai jaučiamų demokratijos dvelksmų, jame dalyvauti nepabijoję tik maža dalis pasiryžėlių. Dauguma tada dalyvavusiųjų mitinge jau žinojo apie baisųjį, iki tol kruopščiai slepiamą Molotovo-Ribentropo (arba Stalino ir Hitlerio) paktą, atvėrusį kelią okupacijai ir po to sekusiai vienpusei aneksijai, nepripažintai pasaulio bendruomenės, ir pasmerkusį tautą (taip pat ir latvius bei estus) neišmatuojamoms kančioms ir vargams, kurių padarinius jaučiame dar iki dabar ir, nėra ko slėpti, jausime dar ilgai. Tą žinojimą dabar matome KGB nurodymu tuo laiku filmuotuose kadruose, kuriuose mitingo dalyviai, provokuojami ir spaudžiami sovietinių žurnalistų – KGB talkininkų, visai atremdavo jų klastingus užsipuolimus. Tačiau mitingo dalyviai, nepaisant to, kad tada buvo net dvidešimčia metų jaunesni nei dabar (tą galime su gailia užuojauta pastebėti tuose filmuotuose kadruose ar nuotraukose – kaip greitai bėga laikas ir kaip mes keičiamės!) arba nuo įvairiausių priespaudos vargų ir persekiojimų jau suspėję palikti šį pasaulį, žinojo, kad okupantų pastatyta kolaborantų valdžia jų nepagailės. Ir todėl nors sovietinėje imperijoje jau reikėsi kai kurie demokratijos daigeliai, kai kurie mitingo dalyviai, ypač jo organizatoriai, o tikriausiai aktyvieji dalyviai, buvo trypiami ir fiziškai, ir dvasiškai: vežiojami po miškus ir sustojus miško tankmėje liepiami išsikasti duobę, nes tuoj pat bus „nugalaboti“ ir ten įversti, daužomi, dergiami okupacinėje spaudoje, o po kiek laiko kai kurie kiti buvo „profilaktuojami“: nors jau išgalėjo Sąjūdis, jie buvo nei iš šio, nei iš to išmetami iš darbų, šantažuojami KGB tardymų kabinetuose arba kviečiami „pokalbiui“ pas partinius funkcionierius.

Ir nors netrukus po mitingo atėjo nepriklausomybė, tačiau, kas keisčiausia, tas „profilaktinis darbas“ su antitarybininkais (taip KGB aparatas pavadindavo visus, kurie tik pasiryždavo priminti ar prisiminti tautos kančias) tęsėsi ir atgavus nepriklausomybę. Dauguma tuometinio mitingo dalyvių įvairiais pretekstais buvo išmetami iš naujai surastų darboviečių, jiems būdavo sudaromos didžiulės kliūtys patekti į nepriklausomos valstybės valdžios institucijas, daug jų buvo priversti (ir dabar yra verčiami) užsiimti „privatiu“ verslu, kur, suduriant vos galą su galu, turėdavo uždaryti

„savo“ verslą, juo labiau kad būdavo sugniuždomi įvairiausių išgalvotų valstybinių inspekcijų antpuolių. Į valstybines tarnybas daugeliui jų kelias buvo uždarytas (tuo galime įsitikinti netgi iš to, kaip „dešiniesiems“ Seimo nariams palikus šią valstybinę pareigybę, ypač mitingo dalyviams, tenka ištaisais metais būti bedarbiais), jie negali laimėti jokių valstybinių konkursų. O jeigu mitingo dalyvis vadovauja kokiam nors laikraščiui, jo leidiniui valdžios parama yra neįmanoma. Viskas yra labai „protingai“ sudėliota: antitarybininkui bet koks valstybinis postas ar valstybės parama yra uždrausta. Ir tai neturėtų kiek nors stebinti – juk ir universitetuose, ir kultūros įstaigose, ir valstybinėse institucijose liko dirbti tie patys iliustracijos išaiškinti, bet dažniausiai neišaiškinti KGB agentai, informatoriai, prie jų dar prisidėjo ir „išformuoti“ (tik sąlyginai) KGB karininkai, okupacinės valdžios įkurtos kompartijos aukštesni ar žemesni funkcionieriai. Ta 1987 metų mitingo dalyvių profilaktika vykdoma per atitinkamus žmones, per buvusius KGB karininkus, slaptus agentus ir partiečius (tiesa, dabar pasklidusius po kitas „naujas“ partijas). Jie viską žino. Žino, kam leisti laimėti konkursą, kiek laimėti, kada laimėti, kokiai sumai pinigų ar turto laimėti. Žino, ką į kokią valdišką tarnybą pasodinti – vienoje vietoje, kad dirbtų „atsakingai“ (pvz., vadovaujantieji Spaudos rėmimo fondui, kaip „ideologiniam barui“, turi suvokti, kad jokios paramos neturi gauti laikraštis, propaguojantis ne „jų“ politinę liniją), kitur – aplaidžiai (pvz., socialinių reikalų ir darbo ministerijoje, kad mažiau rūpintųsi tautos padėtimi – juk tada galima nesunkiai vykdyti tautos genocidą, išvežant didžiąją darbinę tautos dalį į kitas šalis, taip sumažinant nedarbo rodiklius, arba kultūros institucijoje, kad nebūtų priešinamasi visuotinio kosmopolitizmo planų įgyvendinimui).

Kaip paaiškėjo 1987 metų mitingo „valdiškojo“ paminėjimo metu, tas kagėbistinis „profilaktinis“ darbas vyksta ne tik Lietuvoje. Nacionalinėje filharmonijoje kalbėjęs latvių nacionalinio pasipriešinimo dalyvis Intis Calytis parodė, kaip Latvijos ekonomika, ypač uostų infrastruktūra, užgrobiama Rusijos oligarchų ir imperininkų. O dar vaizdžiau sudėtinga padėtis matyti nepriklausomoje Estijoje, kur laisvės kovotojai, kaip mitingo 20-mečio paminėjime sakė estų tautos laisvės kovotojas Martas Niklus, išbraukiami iš politinio gyvenimo, jie tiesiog pamirštami, ignoruojami, izoliuojami. Tad KGB „profilaktika“ tęsiasi, ir tęsiasi visose Baltijos šalyse. Tęsiasi ji ir tuo, kad ieškoma įvairiausių dingsčių mus suskaldyti, sukiršinti, numarinti. Tam panaudojami, ne paslaptis, ir kai kurie disidentai. Tik veltui tokie disidentai, perbėginėjantys iš partijos į partiją, bando parodyti, kad jie buvo vos ne svarbiausieji laisvės kovoje. Keisdami partijas kaip pirštines jie tik parodo savo nesugebėjimą įveikti išbandymus laisvės sąlygomis. Tiesa, vienas jų, nepriklausomybės metais savo avantiūristinę veiklą prisidėjęs prie krikščionių demokratų partijos išdraskymo, o neseniai išsijuosęs gynes į labai reikšmingas pareigas pasodintą KGB rezervininką, jau anais laikais elgėsi įtartinais: savo kažkieno padiktuotais patarimais mėgino provokuoti disidentinio judėjimo dalyvius. Ką gi, istorijos ratas sukasi, ir kai ką jame galima nesunkiai išvelgti.

Šiaip ar taip, vieno ar kito atskilėlio avantiūra gali labai skaudžiai pakenkti kilniai idėjai. Tačiau apskritai tautos pasiryžėlių kova atnešė gražių vaisių ir, susiklosčius palankioms aplinkybėms, tauta iškovojo nepriklausomybę. Bet kova dar nebaigta. Ir kuo greičiau mes įsisąmoninsime šią tiesą, tuo lengviau mums bus pasiekti tikrąją nepriklausomybę.

Rūpinkimės istoriniu Lietuvos paveldu užsienyje

Rimvydas Racėnas

Lietuvos visuomenė pamažu įsisąmonina, kad tremtinių kapinės Sibiro platybėse (jų priskaičiuojama arti 700) yra istorinis mūsų krašto paveldas. Jį saugoti įpareigoja ir Lietuvos Respublikos įstatymai. Deja, iki šiol toks palikimas kryptingai saugomas nebuvo, todėl kapinės baigia nykti, paliktos likimo valiai. Keletas entuziastų (bendrija „Lemtis“), susibūrę prie LR Kultūros ministerijos įsteigtos Tremtinių kapų ir kapaviečių registracijos ir tvarkymo komisijos, jau keletą metų rengia ekspedicijas į Sibirą. Ekspedicijų metu suregistruota ir aprašyta dalis Komijos, šiaurės Uralo, Tiumenės ir Irkutsko sričių, Altajaus ir Krasnojarsko kraštų stambesnių kapinių, kuriose ilsisi mūsų tėvynainiai. Išleistas albumas „Negrižusiems“ (K., 2001) knygos „Obels žiedų ašaros“ (K., 2003), „Tėvyne, ilgesy miriau“ (K., 2004) – visų autorių Antanas Sadeckas, informacinis leidinys „Paminklai Lietuvos gyventojų tremties ir kalinimo vietoje“ (V., 2005, sud. Rimvydas Racėnas), keletas kompaktinių diskų, kuriuose sukaupta medžiaga apie kapinių būklę (sud. Gintautas Alekna). Nuo 2006 m. vasaros Lietuvos jaunimo asociacija rengia jaunimo išvykas („Misija Sibiras“) tremtinių kapinėms tvarkyti. Tai didelis ir konkretus darbas. Norėtusi, kad ši graži iniciatyva tęstųsi ir ateityje.

Laikas negailestingas, tad visų kapinių, matyt, nebesutvarkysime ir nebeišsaugosime. Todėl remiantis ekspedicijų metu surinkta medžiaga reikėtų išrinkti geriau išsilaikiusias kapines ir jas sutvarkyti: pagal galimybes apverti, pastatyti atminimo kryžius

Didžiojo Urguto lietuvių kapai iki sutvarkymo

Didžiojo Unguto tie patys kapai po sutvarkymo 2007 m. rugpjūtį išvykos „Misija Sibiras“ metu

Misija „Sibiras“

Renata Remeikaitė

Rugpjūčio 20 d. anksti ryte į Lietuvą grįžo lietuvių tremtinių laidojimo vietas Krasnojarsko krašte Manos rajone lankę bei kapus tvarkę „Misija Sibiras“ ekspedicijos dalyviai. Kelis tūkstančius kilometrų įveikusi jaunimo grupė ekspedicijoje praleido 20 dienų. Tai ketvirtoji ir ilgiausia Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) rengta ekspedicija į Sibirą.

Per beveik 3 savaites trukusią ekspediciją jaunimas nukeliavo daugiau nei 100 kilometrų pėsčiomis, sutvarkė 10 lietuvių tremtinių kapų – Pimijos, Narvos, Didžiojo ir Mažojo Unguto, Trečiojo kilometro, Beretės, Priiskoje apylinkėse. Iki Podsobnoje kaimo kapinių teko eiti apie aštuonis kilometrus Sajanų kalnų priekalnėmis. Didžiąją dalį naktų buvo nakvojama palapinėse taigoje, su savimi reikėjo nuolat nešti 20 ir daugiau kilogramų sveriančias kuprines.

„Nuvykę ten radome tą dalį Lietuvos, kurios jau nebėra.. Tai yra Lietuvos kultūros paveldas, kurį būtina išsaugoti. Nuveikėme ištis daug, aiškiai pamatėme, kad kapai yra siaubingai apleisti. Akivaizdu, kad mūsų indėlis nėra pakankamas, valstybė turi priimti atsakomybę bei turėti aiškią viziją kaip pasirūpinti lietuvių kapais trėmi-

iš ilgaamžių medžiagų su pritvirtintomis standartinėmis informacinėmis lentelėmis. Kol kas yra pagaminta dešimt tokių lentelių iš nerudijančio plieno, dar reikia iš tokios pat medžiagos pagaminti ir kryžius. Tikimės, kad keletas tokių kryžių šiais metais bus pastatyti Krasnojarsko ir Irkutsko kraštuose. Tiesą sakant, vietinės lietuvių bendruomenės nusiėmusios gana skeptiškai, - esą kryžius nupjaus ir pavogs metalo vagys... Vis dėlto bandyti yra verta, o vėliau galima ieškoti kitokių kapinių įamžinimo variantų.

Seniai bandoma susitarti su Rusijos Federacija, kad ji imtųsi prižiūrėti lietuvių tremtinių kapines (nors po keletą kiekviename regione). Tačiau, kadangi daugelis kapinių yra apverktinos būklės, tokia priežiūra pareikalautų nemenkų sąnaudų. Taigi, norėdami pasiekti tokį principinį tarpvalstybinį susitarimą, mes turėtume pristatomas priežiūrai kapines patys kaptališkai sutvarkyti, suinventorinti kapus, pastatyti atminimo paminklą.

Su tremtinių kapų priežiūra susijęs dar vienas moralinis aspektas. Prie tokio darbo turėtų prisidėti ir patys buvę tremtiniai. Būdų tai padaryti yra pakankamai, - kad tik būtų geros valios ir bendro reikalo supratimas.

mų vietose“, – sakė ekspedicijoje dalyvavęs LiJOT prezidentas Miroslovas Monkevičius.

Iš 600 pareiškusių norą vykti į ekspediciją jaunų žmonių atrinkta jaunimo grupė savo išpuodžius nuolat fiksavo nuotraukose bei dienoraščiuose. Artimiausiu metu po Lietuvą pradės keliauti moboli paroda su iš ekspedicijos parsivežtos medžiagos parengta nuotraukų ekspozicija bei ištraukomis iš jaunimo parengtų dienoraščių.

„Misija Sibiras“ projektas – tai galimybė jauniems žmonėms parodyti patriotiškumą ir pilietiškumą, bei savo pavyzdžiu skatinti bendraamžius domėtis šalies praeitimi, priminti visuomenei laisvės kainą.

Ekspedicijos projektą globoja: Europarlamento narys prof. V. Landsbergis ir prezidentas Algirdas Brazauskas.

Projekto rėmėjai: Švietimo ir mokslo ministerija, Kultūros ministerija, Tautiniu mažumų ir išeivijos departamentas, „MG Baltic“, „Lietuvos geležinkeliai“, dienraščiai „Lietuvos rytas“ ir „15 minučių“.

Primename, kad Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT) yra 1992 m. įkurta didžiausia nevyriausybinė jaunimo organizacijų sąjunga Lietuvoje, vienijanti 55 nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų sąjungas.

Susitikimų Ariogaloje spindesys ir skurdas

(Buvusio politinio kalinio mintys, grįžtant iš metinio rezistentų susitikimo Ariogaloje 2007-08-04)

Eugenijus R. Stancikas, laisvės kovų dalyvis

Nepaprastai džiaugsmingas ir pakilus jausmas apima stebint gražią vasaros dieną ilgą buvusių tremtinių ir politinio kalinių, laisvės kovų dalyvių koloną, žengiančią Ariogalos gatvelėmis į savo metinio susitikimo vietą, - gražų Dubysos slėnį. Kolonos priešaky išdidžiai plevešuoja kančių ir priespaudos metais širdyje išsaugota mūsų Trispaivė. Už jos - nepriklausomos Lietuvos kariuomenės orkestras, griežiantis širdžiai mielus lietuviškus maršus. Orkestro įkandinis žengia tikrojo Lietuvos elito, - Lietuvos

partizanų su savo atkurtų apygardų vėliavomis kolona. Partizanų veiduose kovos metų ryžtas ir narsa, nepalaužta valia. Nors jų žingsniai pastebimai lėtesni, vangesni. Tai jie turėjo būti Lietuvos valdžios priešakyje, o yra buvusių kolaborantų nustumti į užkampį: džiaukitės, kad dar leidžiame jums čia susirinkti, iškilmingai žygiuoti ir nenurodinėkit kaip turėtume Lietuvoje tvarkytis.

Ir slenka pro šalį su daina jau gerokai pagyvenusių žmonių kolonos iš daugybės Lietuvos vietovių, sparčiai leidžiasi siauru stačiu takeliu į upės slėnį. Kartu su Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrijos kolona nusileidžiui į slėnį ir aš. Nuotaika pakili, priekyje gražiai išpuošta susitikimo vieta, gražus ir nepaprastas renginys. Deja kažkur krūtinės gilumoje jau kirba nemaloni mintis. Kaip tie Sovietų Sąjungos kalėjimuose ir lageriuose išsivarginti, įvairiausių ligų ir senatvės negalios prislėgti žmonės pasibaigus renginiui užkops tuo stačiu šlaitu į viršų, kur jų laukia transporto priemonės! Ar kas nors galvoja apie tai? Tikrai žinau, kad nemažai mano pažįstamų rezisten-

tų jau nebegali atvykti į susitikimus Ariogaloje vien dėl to, kad jų sveikata neleidžia jiems įkopti į tokį statų šlaitą. Anksčiau jiems to daryti nereikėjo, nes galėjo savo transporto priemones pasistatyti slėnyje kitoje upės pusėje. Dabar to daryti nebeleidžiama. Tikriausiai kam nors labai norisi, kad tų, negalinčių įkopti į kalną, atsirastų vis daugiau ir tradicinis renginys - susitikimas palaipsniui atmirėtų. Iš tiesų rezistentų šiemet Ariogaloje susirinko beveik per pus mažiau negu pirmaisiais susitikimų čia metais.

Galvoju, pats savęs klausiu ir stebiu kaip pamažu slėnis prisipildė žmonių. Vieni atvykusieji eina į tribūnas, kur iškabintos lentelės su kalinio ir tremties vietų pavadinimais, kiti būriuojasi ir tupia ant kaladžių aikštėje prie lentelių su užrašais vietovių iš kurių jie atvyko. Netrukus prasideda apsilankymai vienu pas kitus ieškant okupacijos metų draugų ir pažįstamų. Sakysit kas čia blogo, juk ir atvyko norėdami pasimatyti, pabendrauti. Deja, bloga tai, kad čia netrukus prasideda lyg koks „Gariūnų turgus“.

Nuskamba labai jaudinanti ir brangi giesmė „Pulkim ant kelių“, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius kviečia pradėti šv. Mišias, tačiau daugelis jo nesiklauso ir, net užmiršę persižegnoti, toliau šnekučiuoja tarpusavyje. Kur rimtis, kur dvasinis susikaupimas prieš apsvarstant labai rimtus, visai Lietuvai rūpimus reikalus, kurių nors su vežimu vežk. O ir pavyzdį slėnyje gausiai susirinkusiam jaunimui blogą rodome. Matau, kad apie tai niekas nesusimąsto.

Savo pamoksle gerbiamas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius priminė ne tik sovietmečio politinių kalinių ir tremtinių kančias nelaisvės vietose, bet ir tuos, kurie išvyko iš Lietuvos genami noro užsidirbti kuo daugiau pinigų. Pamokslininkas teisus, atkreipdamas dėmesį į šią skaudžią Lietuvos problemą, bet ar mes susimąstome apie tai, ką padarėme, kad mūsų vaikai ir vaikaičiai, pakęsdami laikinus nepriteklus, liktų Lietuvoje. Dejuojame, kad menkos pensijos, o iš ko jas didinti, jei išvykę mūsų artimieji moka nemažus mokesčius ne skurstančiai Lietuvai, o kitoms turtingoms valstybėms. Nejučiomis kyla mintis, ar nereikėjo šią problemą apsvarstyti Ariogaloje?

Po šv. Mišių „turgus“ aikštėje gerokai suaktyvėjo ir todėl prof. Vytauto Landsbergio žodžiais, kad mes, kaip ypatingai Lietuvą mylinti bendruomenė, siekdami tiesos, dorovės susivienytume, o ne skaldytumės ir bendromis jėgomis pareikalautume iš dabartinės valdžios daryti Lietuvos žmonėms gerus darbus, nuskambėjo tik kaip fonas bendram šurmuliui, nes dauguma dalyvių jau išsitraukė kas ką atsivežė ir ėmė vaišintis. Pakilo taurelės prisimenant bendrus kovos ir kančios draugus, nuplaunant pagiežą netikusia valdžia. Skaudu, kad patriotinių jėgų vienijimosi klausimas vėl nebuvo svarstomas ir mažai kam rūpėjo.

Viena jau gerokai įkaušusi moteriškė iš Kauno, prisistačiusi kaip gimusi tremtyje, manęs paklausė: „Kaip Jums patinka ši valdžios kas metai rengiama komedija politiniams kaliniams ir tremtinėms apmulkinti?“ „Nežinau net ko aš čia atvažiauvau“, - pridūrė ji. Aš, žinoma, pasipiktinau tokiais jos žodžiais, bet žodis „komedija“ mane privertė sunerimti. Ar mūsų metiniai susitikimai iš tikro netapo tik didele tragikomedija, valdžios priemone už-

migdyti buvusių politinių kalinių ir tremtinių bendrą ryžtą siekti Lietuvai nepriklausomybės ne tik nuo užsienio, bet ir nuo viduje veikiančių jos priešų, rūpintis visai Lietuvai svarbių klausimų sprendimu. Gal būt valdžia remia šį renginį vien todėl, kad pasižmonėję ir pasivaikinę vengtume bendrų aktyvių veiksmų. Čia susirinkę mes *save pagerbiam*, prisimename žuvusius ir kentėjusius okupacijos metais draugus, artimus žmones ir tuo liekame patenkinti. Patenkinti lieka ir buvę kolaborantai. Jie ploja mums per petį ir sako: „Ačiū, kad kovojote, dabar ilsėkitės ramybėje, o mes darysim Lietuvoje tai, kas mums patinka“.

Ir aptakios, beveik neturinčios jokios įtakos valdžiai rezoliucijos nesulaukė visuotinio dėmesio. Žmonės toliau šurmuliavo pilnai įsitikinę, kad į jas nebus atsižvelgta. Įvairiomis rezoliucijomis per 17 metų taip ir nepajėgėme išsireikalauti iš valdžios, kad Lukiškių aikštėje Vilniuje iškiltų paminklas tūkstančiams žuvusių ir nužudytų laisvės kovų dalyvių, padėjusių savo galvas už Lietuvą. Ir vėl nauja rezoliucija tuo klausimu, ir vėl kreipiamasi į tuos, kurie visai nesuinteresuoti, kad toks paminklas būtų pastatytas Vilniuje. Buvusiems kolaborantams nereikia tokio paminklo, kuris taptų akivaizdžiu priekaištu jų buvusiai, o gal ir esamai veiklai. Manau, kad kol susirinkę Lukiškių aikštėje Vilniuje tiek pat žmonių, kiek šiemet buvo susirinkę Ariogaloje vieningai nepareikalaus iš Lietuvos valdžios pastatyti Laisvės paminklą šioje istorinėje vietoje, tokio paminklo čia ir nebus. Jei galėjo susirinkti tiek Lietuvos patriotų, nukentėjusių sovietinės okupacijos metais, Ariogaloje, tai tiek gali susirinkti ir Vilniuje. Reikia tik labai

panorėti. Ar toks noras pas mus atsiras, - parodys ateitis, tačiau tokio visuotinio susirinkimo Vilniuje galimybė per suvažiavimą Ariogaloje taip ir nebuvo apsvaistyta, kaip nebuvo apsvaistyta ir daugelis kitų Lietuvai skaudžių reikalų. O gaila, kad tiek Lietuvą mylinčių žmonių susirinko tik *pasižmonėti*.

Mane užvaldžiusias labai niūrias mintis sklaidė tik gausaus choro atliekamos, širdžiai mielos patriotinės dainos. Tai jos kvietė ir teikė vilties, kad dar galima šį tą nuveikti Lietuvos labui.

Ką reikia daryti, kad renginys Ariogaloje nebūtų vien tik malonus pasibuvimas, susitikimas su senais pažįstamais, o visus mus čia suvažiavusius vienyty, įpareigotų rimtiems darbams už šviesesnę Lietuvos ateitį. Nejaugi mes mojuodami pareiškimais nuplaukę pasroviui jau esame bejėgiai vykdyti jaunystės metais duotą priesaiką Lietuvai. O juk reikia, verkiant reikia, visiems susirinkti ir veiksmingai pareikalauti, kad kovos draugų krauju aplaistyta Lietuvos žemė netaptų kolaborantų ir neteisėtai praturtėjusių „naujųjų lietuvių“ UAB'u.

Nejaugi mes jau iš tikro tokie dvasiškai maži ir bejėgiai, - kaip klausia prof. Vytautas Landsbergis?

Taip galvojau labai sunkiai stačiu šlaitu kopdamas į Ariogalos miestelį susitikimui pasibaigus. Manau, kad panašių minčių kamuojami iš renginio Ariogaloje grįžo namo ne vienas iš rezistentų. Vėliau sužinojau, kad kai kuriuos jų jau užvežė į kalną „mikriuką“.

Tad ko dairamės ir delsiame? Vienykimės bendram, našiam darbui brangios Tėvynės labui.

Sparnuoti žodeliai

Onos Jurgelienės, buvusios politkalinės iš invalidės vežimėlio Tremtinių namuose

Atmintis

Kol man gamta žalia,
Kol lauko gėlės nenuvyto,
Su didvyriu pabūt šalia
Norėčiau ligi ryto.

Didžioočiaus tavo žygiais,
Liūdeč dėl netekčių;
Brangus, skaudus būt rytas
Dėl tūkstančių mirčių.

Ir tu, kas Laisvę gynė
Tarp mūsų greit nebus...
Ar liks gyva Tėvynė,
Kai garbina stabus?..

Gražiam pušyne Grūto –
Balvonai stalinais...
Juk jie mūs tautą žudė,
Kankino kruvinai.

Tautos didvyrių vėlės
Iš Aukštybių pamos,
Jei mūsų Lietuvėlė
Doros keliu žingsniuos.

Dr. Juozo Parnarausko, veiklaus Lietuvos

Laisvės Kovotojų Sąjungos nario iš sunaikintos gimtinės

Gimtinė

Nuo skardžio medinė trobelė
Septyniais į beržyną žiūrėjo langais,
O ažuolas senas gandrulizdį glaudė –
Pavasariai skriejo varnėnų sparnais.

Šiaudinė kepurė trobelę tą dengė,
Seklyčioje – staklės ir stalas kampe.
Svečiai ir kaimynai užėiti nevengė.
Visi mes kalbėjom žemaičių tarme.

O ilgais ir tamsiais žiemos vakarais
Dūzgė sukamas Mamos ratelis;
Tik Jos pirštų veiksmas dyvinas
Vilnos virsdavo mūsų rūbeliais.

Laimingos ir džiugios prabėgdavo dienos
Su sunkiais kasdieniniais darbais,
Skambėdavo dainos su žodžiais prasmingais
Visam kaime tyliais vakarais.

Ne sava, ne sava juk valia
Mes netekom gimtųjų namų.
Kai benamių ištiko dalia,
Duris varstėm žmonių svetimų.

Žiauraus barbaro kirviai iškirto
Ir beržyną, ir sodo medžius,
Gandro ažuolas irgi nuvirto,
Prakeikimo ištareš žodžius.

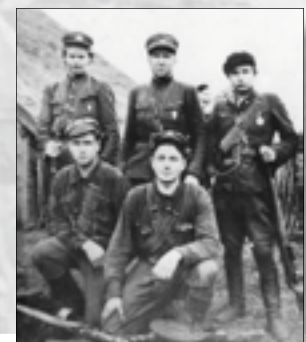

Po daug metų namai kur stovėjo,
Auga kiekiai, dilgynės tiktai,
O trobelę, kur dangstė nuo vėjų,
Net tų medžių sunykę kelmiai...

Jau ne toks ir upelis sruvena.
O, kiek džiaugsmo jis teikė kadais!
Atmintis skaidrų vandenį mena,
Žiemą virstantį ledo stiklais.

To upelio pakrantėj prie miško
Dabar būstus sau renčia bebrai...
Neliko, neliko jau visko,
Ką kūrė brangino Tėvai!

Neliko sodybos, mielųjų namų,
Šeiminkas Norilske užgeso,
Šeiminkė su būriu vaikų
Karaliaučiuje slapstės be paso...

Laisvės gynėjai

Teateina dangaus karalystė

Bronius Nainys

Kitaip jau nieko nebebus, nes Lietuvos valdžios, nebežinodamos ką toliau daryti, užsiima tik tarpusavio grumtynėmis ir viena kitai įsikibusios į atlapus, už jų pasipurtydamos, eina velniop. Grumtynėmis buvo paženklinėti visi praėjusieji metai, nuo jų neatsilieka ir šie. Dar nepasibaigus prezidento ir premjero ginčui dėl kainų komisijos, plieskiasi naujas dėl Valstybės saugumo departamento pareigūno pulkininko Vytauto Pociūno mirties priežastis tyrusios prokuratūros veiksmų. O šis ginčas nežinia kur valdžias gali nuvesti, nes į purvyną įbrista jau giliai. Klampai ir visa ši istorija.

Pirmiausia V.Pociūno žūties aplinkybes tyrė Baltarusijos saugumo įstaigos. Jų pateiktomis išvadomis, tai buvo nelaimingas atsitikimas. Tokias pačias išvadas paskelbė ir Lietuvos prokuratūra, tyrimą baigus 2006-ųjų metų lapkričio pabaigoje. Išvados skambėjo taip: 2006-ųjų metų rugpjūčio 23 dieną Baltarusijoje, Breste, tarnybinės komandiruotės metu, su draugais stipriau pasivažišęs saugumietis, neatsargiai šlapindamasis pro viešbučio, kuriame jis buvo apsistojęs, devinto aukšto langą, per jį iškrito ir užsimušė. Taškas. Tačiau Vytauto Pociūno žmona ir didelė dalis visuomenės šiuo "tašku" nepatikėjo. Abejones kėlė ne tik šis tyrėjų aprašytas, aiškiai neįrodytas, tik spėliojimais bei prielaidomis pagrįstas vyksmas, bet ir su juo siejamos žiniasklaidoje skleidžiamos, V.Pociūną juodinančios paskalos, o dar labiau – tokia pati išankstinė "Lietuvos ryto" "išvada". „Prokuratūra nuėjo „Lietuvos ryto“ nurodytu keliu,“ tokios kalbos sklido Lietuvoje. V.Pociūno našlė Liudvika, žinoma Lietuvos televizijos žurnalistė, pasikviestų teisininkų padedama, sudarė sąrašą priežasčių, į kurias neatsižvelgė tyrėjai, įteikė jį prokuratūrai ir paprašė atnaujinti tyrimą. Prokuratūra atsakė antru, jau gana šiurkštoku, "tašku": teigta, jog praėjusį rudenį surašytos išvados yra pagrįstos ir galiojančios. Advokatų patariama L.Pociūnienei šį prokuratūros sprendimą apskundė teismui. Visuomenė vėl sujuko ir dar stipriau sujudo. Nuo apačių iki pačių viršūnių. Rimtas žmogus, žinomas doras VSD pareigūnas prisigers tiek, kad, praradęs nuovoką, eis šlapintis ne ten, kur reikia, bet pro viešbučio langą ir per jį iškris? Kas tokia nesąmone gali patikėti? Turbūt taip pat pagalvojo ir premjeras Gediminas Kirkilas: taip šie reikalai baigtis negali, nebegaliu tylėti. Ir griebė "jautį už ragų". Pats sudarė komisiją ir pavedė jai pagal komisijos pirmininko filosofo Vytauto Ališausko parengtą pranešimą spaudai ištirti, ar iš tiesų tai buvo nelaimingas atsitikimas. Tačiau tuojau pat šiam G.Kirkilo sprendimui pasipriešino Prezidentas Valdas Adamkus. Ir vėl grumtynės. "Prezidentas nemato pagrindo nepasitikėti prokuratūros atliktu darbu..." – teigia jo patarėjas Lauras Bielinis. Tačiau prieš porą savaičių V.Adamkus pareiškė pritariaš Liudvikai Pociūnienei, reikalaujančiai, jos pačios žodžiais tariant, „neišsamų ir nebaigtą“ tyrimą atnaujinti. Ar dabar V.Adamkui šis tyrimas pasidarė išsamus ir baigtas?

Suprantama – keistas šis G.Kirkilo iššokimas, sakyčiau, net į jam nepriklausantį daržą, nes tokiais tyrinėjimais turi užsiimti Seimo, rinkimais tautos pasitikėjimą įgijusios atstovybės, sudaryta komisija, tačiau nė kiek ne

mažiau keistas ir V.Adamkaus nusiteikimas: vakar tuo pačiu klausimu – vienaip, o šiandien – jau kitaip. Tai tik parodo, kad šie abu Lietuvos vyriausio vadovai gerokai yra pasimetę ir nebežino, ką daryti. Juk iš tikrųjų jie abu gerai žino, jeigu ne iš jų pačių susivokimo, tai iš gausių žiniasklaidos, visuomenės bei žinovų pareiškimų, kad VSD aukšto pareigūno pulkininko Vytauto Pociūno žūties tyrimas nėra nei išsamus, nei baigtas, daugiau panašus į parodiją, nei į atsakingą uždavinio atlikimą. Jis net nebuvo reikiamai pradėtas. Profesionalus tyrimas turėjo prasidėti ne prie Bresto viešbučio lango, bet nuo pačių pirmųjų V.Pociūno darbo dienų Vilniuje, Valstybės saugumo departamente. Nejaugi prokurorams nerūpėjo žinoti, ką šis pareigūnas čia veikė, kokios buvo jo pareigos, kokia atsakomybė, koks specialus uždavinys jam buvo pavestas, kaip jis šį uždavinį atliko? Žiniasklaidoje plito žinios apie „Gazprom“ padalinio Lietuvoje „Dujotekanos“ prezidento Raimondo Stonio glaudžius ryšius su VSD ir V.Pociūno užmojį apie juos kiek galima daugiau sužinoti. Buvo teigiama, kad dėl to šlijo jo santykiai su viršininku Arvydu Pociumi, jo pavaduotoju Dariumi Jurgelevičiumi ir Lietuvos valdžios viršūnėse neaiškiai plaukiojančiu dabartiniu premjero padėjėju Albinu Januška. Sakoma, kad dėl to Pociūnas ir buvo išguitas į Baltarusiją, o kad mažiau apie tuos reikalus žinotų tie, kuriems nereikia žinoti, buvo panaikintas ir jo vadovautas skyrius. Ar nekilo prokurorams toks, mano manymu, labai paprastas klausimas: ar šis su viršininkais nebesutariantis VSD pareigūnas pats ne per daug žino, ir ar kam nors nebūtų saugiau užčiaupti jam burną? Ar kartais ne čia tikroji priežastis, pastačiusi jį prie viešbučio devinto aukšto lango "nusišlapinti"? O prokuratūra, atrodo, lyg tyčia šia V.Pociūno kelio dalimi visiškai nesidomėjo. Kodėl? Taip pat kodėl prokuratūros nedomino nė kartu su V.Pociūno išgrūdimu į Baltarusiją ir su jo žūtimi VSD kilęs triukšmas, įvėlęs Seimą ir ypač – Prezidentūrą? Ar nerūpėjo nepriklausomiems, sąžiningiems prokurorams patirti, kodėl pats Prezidentas V.Adamkus VSD vadovą, buvusį KGB atsarginį Arvydą Pocių, kuris dėl tokios jo praeities šiose pareigose iš viso neturėjo būti, taip skrupulingai gynė, saugojo, kiek galėdamas vengė jį atleisti, modamas ranka net į VSD veiklą tiriančią Seimo komisiją? Kaip pateisinti Prezidento atsisakymą priimti Seimo komisiją pasiaiškinti apie jų abiejų, Prezidento ir Seimo, paskirto, o vėliau tarnyboje susikompromitavusio pareigūno elgesį? Kažin ką reiškia ir dabar jo toks staigus ir griežtas iššokimas prieš premjero sudarytą komisiją patikrinti, ar VSD pulkininko Vytauto Pociūno žūtis – tikrai tik nelaimingas atsitikimas?

Antra vertus, ko vertas ir šis keistas G.Kirkilo iššokimas? Juk patikrinimui, ar V.Pociūno mirtis buvo tik nelaimingas atsitikimas, premjeras rinkosi ne šios srities žinovus, bet kažkokį politinį jauką, nors ir aukščiausio rango. Šalia jau minėto komisijos pirmininko filosofo Vytauto Ališausko jis pakvietė užsienio reikalų ministrą Petrą Vaitiekūną, VSD vadovą Povilą Malakauską, generalinio prokuroro pavaduotoją Gintarą Jasaitį, europarlamentarus Aloyzą Sakalą ir Vytautą Lansbergį,

seimūną Justiną Karosą, buvusį Lietuvos kariuomenės vadą Joną Kronkaitį ir užsienio reikalų ministro patarėją Jurgį Jurgelį. Kaip tokia grupė sužinos, ar Pociūno žūtis – tik nelaimingas atsitikimas, ar žmogžudystė? Juk šiam uždaviniui atlikti reikia labai gerų specialistų: kriminologų, patyrusių kriminalinių nusikaltimų aiškintojų, tardytojų, kvotėjų, žvalgų, seklių, šnipų, tyrimų technikos žinovų. Žinoma, tokią pagalbą komisija gali pasisamdyti, bet ar ji turi reikiamas įstatymines galias? Ar taip daryti jai bus leista? Jau dabar jos priešininkai šaukia, kad ji ne konstitucinė, jos nei pareigų, nei teisių, nei atsakomybės neaptaria nė kokie įstatymai. Prokuroras G.Jasaitis iš jos jau iškrapštytas. Tūpčioti pradėjo ir pats komisijos sudarytojas premjeras G.Kirkilas, sakydamas, kad jis taip pat pasitiki prokurorų išvadomis, o komisija sudaryta tik dėl plataus rezonanso. „Ši komisija nesiruošia vertinti prokuratūros išvadų, mūsų tikslas yra platesnis – pažiūrėti

iš viso į šitą įvykį jisai buvo labai rezonansinis...“ – aiškina komisijos užduotį premjeras. Gera, bet ką jūs darysite, pažiūrėję „į šitą įvykį“?

Nors ir per anksti spėlioti, kaip ši maišatis pasibaigs, bet vargu ar ko nors gero iš jos galima tikėtis. Liks taip, kaip yra, nes yra per daug aišku, kad visaip susipainioję Lietuvos vadovai tiesos surasti nesiryžta, aukodami ją prokurorų neliečiamybę saugojančiam įstatymui. O gal jiems taip liepta? Nes kai kuriems iš jų pačių tiesos atskleidimas gali būti labai nemalonus. Todėl jiems yra daug patogiau „žinoti“, kad kažkam skersai kelio atsistojęs VSD pareigūnas nebuvo nužudytas, bet žuvo tik dėl nelaimingo atsitikimo. Svarbu tik pūsti miglas liaudžiai, kad ji tos teisybės nesužinotų. Ir kas jai belieka, kai iš valdžių nieko nebelieka? Tik klauptis ant kelių, kelti rankas į dangų ir melsti: „Viešpatie, teateina dangaus karalystė.“

„Amerikos lietuviai“

Trys sveiko kūrybinio optimizmo šventės

Edmundas Simanaitis

Rukloje dislokuotame Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos Mokomajame pulke dviejų mokomųjų batalionų naujokai rugsėjo 8 d. prisiekė ištikimai tarnauti Lietuvos

Mišios Šiluvoje

Respublikai. Iškilmingas priesaikos aktas jaunuoliams suteikė garbingą Lietuvos kariuomenės kario statusą. Viešai iš visos Lietuvos kraštų suvažiavusių jaunuolių tėvų, brolių, artimųjų,

mylimųjų ir draugų akivaizdoje Prisiekusieji pasižadėjo „būti dorais ir garbingais Lietuvos kariais“.

Ši šventė jau tampa unikalia šalies tradicija. Į Ruklą suvažiavusieji žmonės svetingai priimami. Pulko istorijos ir meno muziejaus salėje vyriausiasis kariuomenės kapelionas J.Gražulis laikė šv. Mišias. Pulko rikiuotės aikštėje jaunuosius karius pasveikino Krašto apsaugos viceministras A.Valys, Jonavos rajono meras B.Liutkus. Iškilmingoje ceremonijoje dalyvavo visų partizanų apygardų, šaulių sąjungos, kariuomenės kūrėjų savanorių organizacijų atstovai su vėliavomis. Jų vadovai taip pat tarė trumpus sveikinimo žodžius. Šis epizodas šventėje yra reikšmingas tuo, kad jaunieji kariai ir kiti renginio dalyviai gauna progą pamatyti ne tik Lietuvos kariuomenės veteranus karius savanorius, bet ir

Garbės kuopa Šiluvoje

pajusti laisvės kovų istorijos dvelksmą, kuri simbolizuoja vėliavų rikiuotę. Okupacijos metais laisvės kovotojai buvo konstitucinės, taigi, vienintelės teisėtos valdžios Lietuvoje vykdytojai.

Darnia rikiuote žvalūs ir kariškai pasitempę jaunieji kariai skambant maršui pražygiavo, pagerbdami vadus, svečius ir svarbiausia – savo artimuosius, vaizdžiai patvirtindami įvykusio teisinio ir pilietinės moralės akto svarbą ir reikšmę. Pasibaigus oficialiajai renginio daliai, kariuomenės orkestras atliko keletą nuotaikingų kūrinių. Pulko vadas plk. A.Dudavičius buvo parengęs plačią programą visai dienai. Jaunųjų karių tėveliai susitiko su aukštesniaisiais ir atskirai su būrių vadais, kurie yra abipusiai naudingi ir laukiami. Po to karių artimieji turėjo progą susipažinti su kareivių kasdiene buitimi, lazerine šaudykla, kovine technika, aplankyti muziejų ir, žinoma, laisvai pabendrauti ir pasivaikinti su uniformuotais vaikiniais.

Rukloje vykstanti jaunųjų karių priesaikos ceremonija virsta natūralia respublikinio masto švente, kurioje dalyvauja piliečiai iš visų šalies vietovių. Tai graži ir veiksminga solidarumo, pareigos ir atsakomybės mokykla, liudijanti visuomenės pilietinės brandos laipsnį. Tą savaip patvirtina kelių kilometrų ilgio suvažiavusių į Ruklą automobilių eilės.

Labai aktualus konstitucinės pareigos atlikti karo ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą klausimas. Tebesitęsiantis Konstitucijos reikalavimų nepaisymas demoralizuoja ne tik valstybės valdžią, bet ir labai silpnina gyventojų pilietinę savivoką, pareigos ir atsakomybės sampratą. Lietuvai tapus Europos Sąjungos paribio valstybe, nacionalinio saugumo užtikrinimo priemonės jokių būdu neturėtų būti silpninamos. Tai jau atskiros rašinio tema.

Švenčiausiosios Mergelės Marijos gimimo paminėjimo iškilmės sutampa su Vytauto Didžiojo karūnavimo (neįvykusio) ir padėkos už Lietuvos Nepriklausomybės ir laisvės apgynimą diena. Rugsėjo 11 d. į Šiluvą suvažiavo Lietuvos kariuomenės būriai, partizanų, savanorių, šaulių atstovai. Šv. Mišias aukėjo Kauno metropolitas arkivyskupas S.Tamkevičius, kariuomenės ordinaras E. Bartulis, kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. J.Gražulis.

Iškilmėse dalyvavo Krašto apsaugos ministras J.Olekas, kariuomenės vadas gen.mjr. V.Tutkus, kiti aukštieji karininkai, kariai su savo vadais ir gausi minia civilių maldininkų.

Priesaikos Rukloje ir Šilinės iškilnių renginiai turi gilia gilią dorovinę krikščioniškąją ir pilietinę prasmę. Jie jau tapo tradiciniais. Jie daro teigiamą įtaką stiprinant kariuomenės ir visuomenės santykius bei pilietinį solidarumą. Tačiau buvo keista ir nesuprantama, kodėl į iškilmingos priesaikos renginį Rukloje neatvyko nė vienas generolas pagerbti jaunųjų karių, tapusių Tėvynės gynėjais? Ne vienas dalyvis klausinėjo, kodėl tokia itin svarbia jauniesiems karius ir jų artimiesiems proga aukščiausieji kariniai vadai nesiryzta asmeniškai pasveikinti savo naujųjų pavaldinių ir padėkoti jų tėvams už

Rukla. Grupe žygiuoja vėliavos

padėti neramiuose planetos plotuose.

tai, kad jie išugdė savo vaikus sąmoningais Valstybės piliečiais, pasiryžusiais atlikti pilietinę pareigą, kai tuo tarpu dauguma bendraamžių su tėvų pagalba ar patys šios pareigos vengia?

Verta dėmesio ir kita pastebėta abiejų renginių spraga. Rugsėjo 11-ąją sukako lygiai šešeri metai, kai teroristai susprogdino JAV du dangoraižius-dvynius ir žuvo keli tūkstančiai nekaltų civilių gyventojų. Šis įvykis sukrėtė demokratijos pasaulį. Buvo iš esmės pakeista gynybos strategija. Tarptautinis terorizmas tapo esminės svarbos rūpesčiu visoms demokratinėms šalims. Lietuva neliko nuošalyje. Lietuvos kariai dalyvauja tarptautinėse karinėse antiteroristinėse misijose Afganistane, Irake, Kosove. Nė viename renginyje kalbėjusieji kažkodėl nepaminėjo nei šios juodos sukakties, nei mūsų karių indėlio stabilizuojant padėtį neramiuose planetos plotuose.

Prie jau minėtų Ruklos priesaikos, Šilinės atleidų verta prijungti trečiąją tradicinį sovietinio okupanto represuotų laisvų piliečių sąskrydį, vykstantį kasmet Maironio apdainuotos Dubysos slėnyje prie Ariogalos. Visuose trijuose renginiuose gyvos Tautos dvasios, Tikėjimo ir Laisvės idėjos. Jos jau tapo širdžiai brangiomis ir laukiamomis tradicinėmis šventėmis, kuriose vyrauja sveiko kūrybinio optimizmo nuotaikos. Dievui padedant pavyks įveikti visus kliuvinius.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga

LR Teisingumo ministrui Petrui Baguskai
LR Generaliniam prokurorui Algimantui Valantinui
LR Valstybės saugumo departamento direktoriui Povui Malakauskui

Dėl Nepriklausomų patarėjų agentūros išslaptinto darbuotojo

Šarūno Paberaliaus apkaltinimo
Vilnius, 2007 08 16

„Lietuvos žinios“ 2007 08 03 patalpino Rimanto Var-nausko rašinį „Nuoširdi V.Uspaskicho ir VSD draugystė“, kuriame aprašyta jauno slapto agento Šarūno Paberaliaus istorija. Įtariame, kad jam, pagal V.Uspaskicho aplinkos užsakymą, Kėdainių prokuratūra sufabrikavo bylą, dėl

kurios, vengdamas susidorojimo, Š.Paberalius turėjo pasitraukti į JAV.

Š.Paberalius – Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos (LLKS) narės, iškentėjusios sovietinį terorą gydytojos Terešės Paberalienės sūnus. Jo senelis (motinos tėvas) – Pirmosios Lietuvos respublikos karininkas, sovietinės okupacijos metais – partizanas, politinis kalinys. Išauklėtas patriotine dvasia, Š.Paberalius 1991 m. gynė Parlamentą, vėliau dirbo policijos būryje „Aras“, vėliau Vidaus reikalų sistemoje. Bandė įsidarbinti valstybės saugumo sistemoje, tačiau vadovybė maniusi, kad reikia „patikrinti“ charakteristikos duomenis bei kvalifikaciją. Vėliau, nuo 1998 m. birželio mėn. jam buvo pasiūlyta tapti Nepriklausomų patarėjų agentūros slapto agentu, Kėdainių skyriaus saugos būrio viršininku, V.Uspaskicho apsaugininku. Pastarąjį jis lydėjo visuose jo darbo, verslo, pasilinksminimų renginiuose. Tačiau V.Uspaskichas, nepaaiškinęs priežasčių, Š.Paberaliaus paslaugų atsisakė (pagal Š.Pabe-

VARPAS

Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovylose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pogrindyje Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn.

Leidėjai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga,
SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Adresas: Architektų g. 14-60, Architektų g. 8-4, LT-04210 Vilnius.
Tel.: 2444619, 2442157. Faksai: 2444619, 2442157.

Redaguoja redakcinė kolegija. Numerio dailininkė ir dizainerė Neringa Motiejūnaitė. Bendradarbiams honoraras nemokamas. Straipsnių turinys nebūtinai turi sutapti su redakcijos nuomone, straipsniai ir nuotraukos nekommentuojami ir negražinami.

156-ojo „Varpo“ numerio redaktorius – Algimantas Zolubas
Skaitykite „VARPA“ internete: www.lrs.lt/rezistencija lietuvių, anglų ir rusų kalbomis

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)
Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas HANSABANKAS, Karoliniškių KA.
Sąskaita Nr. LT62.73000.10002492325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13b, Vilnius.
Tiražas 700 vnt.

Aukos VARPUI

Už aukas „Varpui“ dėkojame:

A.Červinskui – 20 Lt, I.Virkietienei – 100 Lt, M.Janėnaitei – 10 Lt, B.Čypienei – 30 Lt, J.Budrytei – 200 Lt, I.Alantienei (JAV) – čekis 100 USD, V.Jociui (pervedimas) – 150 Lt, J.Ragauskui – 50 Lt, A.Radikienei – 100 Lt, A.Rauličkiui – 50 Lt, R.Kaladytei – 20 Lt, J.Kuzmickienei – 20 Lt, A.Šiušai – 20 Lt, O.Jurgilienei – 20 Lt, A.Mirončikienei – 10 Lt, V.Masikonui – 10 Lt, V.Razukui – 10 Lt, V.Plauskui – 10 Lt, N.Sadūnaitei – 100 Lt, G. ir R.Šauliams – 100 Lt, A.Sučilai – 20 Lt. S.Vaineikienei – 50 Lt (pervedimas), A.Markevičiui (JAV) – 350 USD (pervedimas)

Dėkojame už pervestus į LLKS sąskaitą

2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Gintautui Aleknai, Edmundui Simanaičiui, Renatai Nemeikaitei, Zigmui Tumosai, Antanui Burokui, Birutei Kažemėkaitei.

raliaus patikimą šaltinį – sužinojo apie slaptą užduotį sekti V.Uspaskichą). LLKS mano, kad Š.Paberalių išdavė nelojalus Lietuvai VSD darbuotojas. Toliau sekė prieš Š.Paberalių teroristinės akcijos, buvo fabrikuojamos bylos.

Siūlome:

1. VSD direktoriui P.Malakauskui, laikantis nuostatos, kad VSD priedermė yra ginti ir kitų savo veikla giminingų institucijų darbuotojus:

- išsiaiškinti, kas išdavė slaptą agentą, V.Uspaskicho apsaugininką Šarūną Paberalių;

- kas ir kodėl pro apsaugininkų nuomoto buto langą 1999 m. spalio mėn. įmetė granatą F1.(atsitiktinumo dėka išvengta aukų bei Š.Paberaliaus žūtis. V.Uspaskichas dėl šio teroristinio išpuolio niekur nesikreipė, tik po sprogimo įsakė skubiai suremontuoti butą).

2. Teisingumo ministrui ir Generaliniam prokurorui išanalizuoti teroristinius įvykius ir Kėdainiuose, mūsų manymu, sufabrikuotas bylas prieš Š.Paberalių:

- Š.Paberalius Kėdainių teismo buvo apkaltintas už neva eismo įvykį, dėl kurio pasekmių po 2 mėnesių nuo plaučių uždegimo mirė žmogus. Teismas Š.Paberaliui skyrė 3,5 metų laisvės atėmimo lygtinai, atėmė vairuotojo pažymėjimą ir priteisė 12,5 tūks. litų neturtinei žalai atlyginti;

„Brakonieriai“

Algimantas Zolubas

Nelegaliai arba neleistinais būdais medžiojantys ar žvejojantys žmonės vadinami brakonieriais. Tokie medžiotojai ar žvejai daro žalą gamtai, visuomenei. Perkeltine prasme žodis brakonieravimas pavartojamas ir kitur, tarkim, kai sutuoktinis turi meilužę kitos šeimos sutuoktinę, kai prekybininkas naudoja ne savo mažai žinomos, o kitos, garsios firmos ženklą. Tipišką panašaus brakonieravimo, prilygstančio muilo operai, atveją stebėjome, kai bendrovės „Tukompa“ vadovas Valdas Račkys, įsisukęs į Vyriausybės ūkinių reikalų ratą, nė nepastebėjo, kaip tuometis premjeras Adolfas Šleževičius pradėjo kas vakarą, o paskui ir dieną, meilintis jo žmonai, Vyriausybės valgyklos vedėjai Janinai Račkienei. Panašiai prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas rėžė sparną apie kitą visuomeninio maitinimo veteranę – Kristiną Butrimienę, jos „nieko nepastebinti“ vyrą Antaną Butrimą išsiuntęs ambasadoriaus patarėju net į Helsinkį. Paslauga už paslaugą: anot šmaikštuolių, „įkeitę“ savo žmonas, A.Butrimas praturtėjo „Draugystės“ akcijomis, V.Račkys pristatė daug „draugysčių“ Turniškėse, K.Butrimienė tapo K.Brazauskiene, J.Račkienė – J.Šleževičiene ir visi, jų manymu, iki šiol laimingai gyvena.

Tačiau yra „brakonieravimas“, kuris įsisuka į valstybės reikalų tvarkymą, kenkia valstybei klanu ar kitos valstybės naudai. Tokių brakonierių brakonieriumi reikėtų laikyti santechniką iš Archangelsko Viktorą Uspaskichą, kuris ne tik subūrė visą politinių brakonierių būrį, bet ir mūsų ydingos demokratijos dėka jį legalizavo. Tik išryškėjus archangelskinio brakonieriaus juodiems darbams, spruko pastarasis į Rusiją vadinamą giria, kuri jį priglaudė kaip tikrą sūnų (netenka abejoti, kad brakonieriauti Rusija jį ir pasiuntė). Kitas, į Gogolio Chlestakovą labai panašus brakonierius, Rusijos majoras Jurijus Borisovas bandė Lietuvos valstybės lainerio vairalazdėmis manipuliuoti, gal jas ir visai iš valstybės vadovo perimti, tačiau, įtarus patį vadovą brakonieriaujant, Jurijaus medžioklės plotai susiaurėjo iki Migracijos departamento, kuris pastarąjį globoja gal kaip

- netrukus po paminėto įvykio, apsaugininkai sutramdė chuliganus, kurie Kėdainių alaus šventėje sumušė jaunuolį. Chuliganų bendražygiai iškviėtė policiją, kuri apkaltino apsaugininkus. Kėdainių prokuratūra iškėlė baudžiamąją bylą apsaugininkams. Chuliganai tapo nukentėjusiais. Iš Š.Paberaliaus buvo atimtas tarnybinis ginklas.

Š. Paberalius, analizuodamas vieną po kito sekusius įvykius, sukurptas bylas, siekdamas išvengti susidorojimo, 2000 m. gruodžio mėnesį pasitraukė į JAV. Apie savo apsisprendimą jis pasakė: „Tėvyne palieku ne bėgdamas nuo teisėsaugos. Norėjau dirbti Lietuvai, dėl kurios laisvės ne vieną kartą rizikavau gyvybe“. Jam išvykus, Kėdainių apylinkės teismas pakeitė bausmę į suėmimą, o Lietuvos Interpolo biuras paskelbė tarptautinę Š.Paberaliaus paiešką. Šiuo metu veikla prieš Š.Paberalių suaktyvėjo, siekiama jį priverstinai grąžinti į Lietuvą kaip bėglį nusikaltėlį.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, gindama jauną gabų Lietuvos patriotą, reikalauja nutraukti V.Uspaskicho įsigalėjimo laikais akivaizdžiai sufabrikuotas bylas, sustabdyti Š.Paberaliaus persekiojimą, užtikrinti jo saugumą tiek JAV, tiek Lietuvoje.

Valdybos pirmininkas **Jonas Burokas**

įdomų eksponatą ar iš baimės užrūstinti jo šeimnininkus. Ne geresni ir savi „brakonieriai“...

Kilus skandalui dėl Valstybės saugumo departamento (VSD) veiklos ne valstybės naudai, buvo išsiaiškinta, kad VSD vadovas bei kiti valstybės veikėjai yra KGB rezervistai, kad veikia „valstybininkais“ vadinamų brakonierių šutvė. Tie, kas bandė brakonierius išviešinti, neteko postų valstybės tarnyboje, o garbingas VSD pulkininkas Vytautas Pociūnas buvo išsiųstas į nedraugišką Baltarusiją, kur labai įtartinomis, KGB veiklos braižu ženkliantomis, aplinkybėmis žuvo. Šioje istorijoje nusistebėjimą kelia dirbtina, tarsi siekiant „brakonierių“ pėdsakus glaistyti, dešimtį mėnesių trukusi VSD skandalo narplionė. Ir keisčiausia tai, kad narplionę palaikė ir akivaizdžiai „brakonierius“ globojo vyriausybės vadovas ir pats prezidentas. Savaiame peršasi chrestomatiniu tapęs klausimas, kas gali paneigti, kad aukščiausi Lietuvos valstybės vadovai negloboja nedraugiškai šaliai tarnaujančių „brakonierių“?

Anot buvusio, tačiau prisipažinusio KGB bilduko, baisiausias žodis šios KGB pagalbininkų kategorijos atstovams buvęs „demaskuosiu“, nes demaskuoto ar save išviešinusio, trumpaiariant, netekusio pasitikėjimo bilduko paslaugomis KGB nebesinaudodavęs, atlygio nebemokėdavęs, todėl Prezidento nuogaštavimai, kad neglobojamas buvęs VSD vadovas gali valstybės paslaptis išduoti nedraugiškai valstybei, neturi pagrindo. Prezidentas gali būti tikras, kad nei A.Pociaus, nei V.Uspaskicho, nei Borisovo paslaugos niekam nebereikalingos juolab, kad jie patys save demaskavo, neteko KGB pasitikėjimo.

Kai anglai demaskavę SSRS diplomatų šnipų grupę išvarė iš Anglijos, amerikiečiai iš anglų juokėsi, nes esą valstybės tik sugadino tarpusavio santykius, o vietoj išvartų šnipų rasis kiti; šnipus reikia atpažinti, sekti jų veiklą, prižiūrėti. Panašiai reikia elgtis mums su politiniais svetimais ir savais „brakonieriais“: atpažinti, prižiūrėti, nesuteikti jiems „medžioklės plotų“, įtarus pažeistą lojalumą valstybei, neprileisti jų prie valstybės reikalų.

Misija „Sibiras“

Pagerbti žuvę partizanai

Šv. Mišios Griškabūdžio bažnyčioje. Pirmoje eilėje sėdi Vanda Tumosienė, Zigmas Tumosa ir Birutė Tumosaitė-Kišonienė

Paminklas atidengtas ir pašventintas rugsėjo 8 d.

**UŽ LAISVĘ
KOVOJĘ IR
ŽUVĘ, JĄ
PALIKO
SAUGOTI
MUMS**

Iš bažnyčios – prie paminklo

Karių priesaika Rukloje

Kalba Villius Bražėnas

